

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. vasario 22 d.
(OR. en)

6324/21

COHOM 31
COPS 61
CONUN 14
COASI 23
MAMA 27
COEST 43
COAFR 50
DEVGEN 29
CFSP/PESC 151
COVID-19 46

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
data:	2021 m. vasario 22 d.
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Tarybos išvados dėl žmogaus teisėmis grindžiamo ekonomikos gaivinimo po COVID-19

Delegacijoms pridedamos Tarybos išvados dėl žmogaus teisėmis grindžiamo gaivinimo po COVID-19, kurias Taryba patvirtino 2021 m. vasario 22 d. įvykusiame 3785-ame posėdyje.

Tarybos išvados dėl žmogaus teisėmis grindžiamo ekonomikos gaivinimo po COVID-19

Kontekstas

1. Taryba primena, kad visos žmogaus teisės yra visuotinės, nedalomos, tarpusavyje priklausomos ir tarpusavyje susijusios. Tai dar svarbiau krizės metu, kai turime visų pirma apsaugoti pažeidžiamoje, nepalankioje padėtyje esančius ir marginalizuotus asmenis.
2. Taryba dar kartą patvirtina, kad krizinės situacijos yra ypatingas visų žmogaus teisių įgyvendinimo ir pagarbos demokratiniais principams išbandymas. Tebesitęsianti COVID-19 pandemija ir jos socioekonominiai padariniai vis labiau kenkia žmogaus teisėms, demokratijai ir teisinei valstybei, be kita ko, pilietinei erdvei. Ji dar labiau gilina jau buvusią nelygybę ir didina spaudimą pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims. Šiame kontekste, kad būtų sukurtos teisingesnės, ekologiškesnės, atsparesnės ir įtraukesnės visuomenės, būtina investuoti į žmogaus teises, demokratiją, teisinę valstybę ir įgalinančią pilietinę erdvę. Tokiu metu, kai žmogaus teisės ir toliau pažeidinėjamos, ir kai demokratija susiduria su rimtais iššūkiais, o pilietinės visuomenės erdvė daugelyje pasaulio vietų traukiasi ir yra smarkiai varžoma, be kita ko, valstybėse, kurios naudoja COVID-19 pandemiją kaip pretekstą nepaisyti teisinės valstybės principo bei tarptautinių įsipareigojimų, apriboti žmogaus teises ir suvaržyti pilietinę erdvę, ES remia veiksmingą JT generalinio sekretoriaus raginimo imtis veiksmų dėl žmogaus teisių įgyvendinimą, taip pat jo vadovaujamą vaidmenį siekiant, kad žmogaus teisės būtų atsako į COVID-19 šerdyje. Taryba primena, kad bet kokie žmogaus teisių suvaržymai privalo griežtai atitikti tarptautinę teisę, visų pirma būti nustatyti teisėje, būti būtini, proporcingi, laikino pobūdžio ir nediskriminaciniai.

3. Taryba pabrėžia, kad žmogaus teisės, demokratija ir teisinės valstybės principas išliks svarbiausi elementai ES reaguojant į COVID-19 pandemiją ir atsigaunant nuo jos, kaip nurodyta Tarybos išvadose dėl 2020–2024 m. ES veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje. Ypatingą dėmesį reikia atkreipti į galimą pandemijos ilgesnio laikotarpio poveikį naudojimuisi visomis žmogaus teisėmis, įskaitant pagrindines laisves, lygybę ir nediskriminavimo principą. Šiuo atžvilgiu turi būti laikomasi taikytinų tarptautinių standartų. Tai apima lyčių ir amžiaus klausimu konstruktyvaus ir negaliai atžvalgaus požiūrio užtikrinimą, taip pat tikslingas priemones, skirtas pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims, pandemijos metu ir ekonomikos gaivinimo planuose.
4. ES įsipareigoja užtikrinti, kad mūsų atsaku į krizę būtų gerbiamas visų orumas ir žmogaus teisės be jokios diskriminacijos. Niekas neturėtų būti paliktas nuošalyje, ir nė viena iš žmogaus teisių neturėtų būti ignoruojama.

Atkurti geresnį pasaulį

5. Taryba dar kartą patvirtina, kad socioekonominis atsakas, kurio šerdyje – žmogaus teisės, sudarys sąlygas geresniam ir tvaresniam atsigavimui. COVID-19 pandemija taip pat yra įspėjimas dėmesį skirti dar didesnei grėsmei, kurią kelia klimato kaita ir aplinkos būklės blogėjimas. ES veiksmai turėtų būti orientuojami Paryžiaus susitarimo dėl klimato kaitos bei Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. ir grindžiami žmogaus teisėmis. Jais taip pat turėtų būti padedama užtikrinti tvarią ir klimato kaitai atžvalgią ekonomikos gaivinimo po COVID-19 krizės politiką kaip svarbų tvaraus augimo strategijos elementą, kuriuo visiems užtikrinamas klimato kaitai atsparus, įtraukus ir teisingas perėjimas prie aplinkos atžvilgiu tvarios ekonomikos.

6. COVID-19 pandemijos padariniai padidino pasaulinę socioekonominę nelygybę, lėmė didesnę nedarbą, sukėlė grėsmę socialinei sanglaudai ir neproporcingai paveikė pažeidžiamoje, nepalankioje padėtyje esančius ir marginalizuotus asmenis, įskaitant labiausiai nuo skurdo kenčiančius asmenis, neformaliojoje ekonomikoje veikiančius asmenis, bedarbius, moteris ir mergaites, asmenis su negalia, vyresnio amžiaus asmenis, mažumoms priklausančius asmenis, įskaitant tautines, etnines ir religines mažumas, LGBTI asmenis, migrantus ir pabėgėlius, vaikus bei jaunimą. ES greitai ėmėsi veiksmų, taikydama nedelsiamas ekonomines palengvinimo priemones ekonomikos nuosmukio sukeltiems užimtumo ir socialiniams padariniams šalinti. ES taip pat daug dėmesio skirs įtraukiai politikai, skirtai ilgalaikiams padariniams švelninti, be kita ko, remiant jaunimą. Socialinė apsauga, žmogaus teisės darbo aplinkoje ir ekonominės intervencijos privalo būti prieinamos visiems, ypatingą dėmesį atkreipiant į prieinamumą asmenims su negalia ir pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims. ES ragina visapusiškai gerbti visų migrantų, pabėgėlių ir šalies viduje priverstinai migravusių asmenų žmogaus teises ir pagrindines laisves, ypatingą dėmesį skiriant pažeidžiamiausiems asmenims, įskaitant vaikus.
7. Taryba yra labai susirūpinusi dėl neproporcingo ir neigiamo COVID-19 pandemijos poveikio moterų ir mergaičių naudojimuisi žmogaus teisėmis bei lyčių lygybei visame pasaulyje. Kadangi moterys sudaro apie 70 % pasaulio sveikatos priežiūros ir socialinių sektorių darbo jėgos, jos buvo ir yra priešakyje reaguojant į pandemiją ir neproporcingai nukentėjo dėl prarastų darbo vietų ir pajamų, išnaudojimo darbe, mokyklų uždarymo ir neapmokamo priežiūros darbo padidėjimo. Jos taip pat nukentėjo dėl didesnio smurto šeimoje ir pertrauktos galimybės naudotis lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugomis. ES intensyvins pastangas siekdama užtikrinti, kad ekonomikos gaivinimas būtų grindžiamas žmogaus teisėmis ir būtų konstruktyvus lyčių klausimu, visų pirma turint mintyje poreikį užtikrinti, kad moterys ir mergaitės visapusiškai naudotųsi žmogaus teisėmis. ES toliau propaguos visų formų seksualinio smurto ir smurto dėl lyties panaikinimą tiek internete, tiek realiame gyvenime ir vadovaus Kovos su smurtu dėl lyties veiksmų koalicijai Kartų lygybės forumė.

8. Taryba taip pat yra susirūpinusi dėl neigiamo COVID-19 pandemijos poveikio vaiko teisėms visame pasaulyje, visų pirma tų vaikų, kurių padėtis ir taip buvo nepalanki arba pažeidžiama, taip pat nuo ginkluotųjų konfliktų nukentėjusių vaikų teisėms. Europos Sąjunga didins pastangas dirbti su partneriais ir siekti, kad vaikai būtų atgaivinimo pastangų centre, ir užtikrinti, kad jų teisės būtų visapusiškai gerbiamos ir kad jie būtų apsaugoti nuo visų formų skurdo, smurto, išnaudojimo, nepriežiūros ir prievartos.
9. Taryba primena Tarybos išvadas dėl žmogaus teisių ir deramo darbo pasaulinėse tiekimo grandinėse ir savo įsipareigojimą įgyvendinti JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus, kad žmogaus teisės ir darbo teisė bei standartai būtų gerbiami ir apsaugoti nuo neigiamo įmonių daromo poveikio, be kita ko, siekiant užtikrinti, kad dėl verslo veiklos nukentėję asmenys ir subjektai turėtų galimybę pasinaudoti veiksminga teisių gynimo priemone.
10. Taryba yra susirūpinusi dėl neigiamo COVID-19 pandemijos poveikio asmenų su negalia, kurie sudaro 15 % pasaulio gyventojų, teisėms. ES intensyvins savo darbą su partneriais, siekdama užtikrinti, kad asmenys su negalia galėtų visapusiškai naudotis žmogaus teisėmis pagal JT neįgaliųjų teisių konvenciją, taip pat užtikrinti, kad ekonomikos gaivinimo procese jų poreikiai būtų visiškai patenkinti.
11. Taryba dar kartą patvirtina visuotinę teisę į aukščiausius pasiekiamus fizinės ir protinės sveikatos standartus. Labai svarbu imunizaciją prieš COVID-19 laikyti visuotine viešąja gėrybe ir užtikrinti, kad laiku, sąžiningai ir vienodomis sąlygomis visame pasaulyje būtų galima gauti saugias, įperkamas ir veiksmingas vakcinas, terapiją ir diagnostiką.

12. ES išlieka įsipareigojusi propaguoti, ginti ir įgyvendinti visas žmogaus teises ir visapusiškai bei veiksmingai įgyvendinti Pekino veiksmų platformą ir Tarptautinės konferencijos gyventojų ir vystymosi klausimais veiksmų programą, taip pat jų peržiūros konferencijų rezultatus ir išlieka įsipareigojusi užtikrinti lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises šiame kontekste. Atsižvelgdama į tai, ES dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą propaguoti, ginti ir įgyvendinti kiekvieno asmens teisę be diskriminacijos, prievartos ir smurto visiškai kontroliuoti ir laisvai bei atsakingai spręsti klausimus, susijusius su savo seksualumu ir lytine bei reprodukine sveikata. ES taip pat pabrėžia, kad reikia užtikrinti visuotinę prieigą prie kokybiškos ir įperkamos visapusiškos informacijos bei švietimo apie lytinę ir reprodukcinę sveikatą, įskaitant visapusišką lytinį švietimą, ir sveikatos priežiūros paslaugas.
13. Pagrindiniai prioritetai yra sustiprinti Pasaulio sveikatos organizacijos vadovaujamą ir koordinuojamą vaidmenį visuotinės sveikatos srityje, stiprinti sveikatos sistemas ir užtikrinti visuotinę sveikatos apsaugą, sudaryti sąlygas tam, kad būtų gebama geriau pasirengti pandemijoms ir į jas reaguoti pasauliniu, regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis, taikant Tarptautinės sveikatos priežiūros taisykles, užtikrinti vandens prieinamumą, higieną ir sanitariją ir skatinti visapusišką, įtraukų ir nediskriminacinį požiūrį į visuomenės sveikatą.
14. Tiek internete, tiek ne internete veiklą vykdančių pilietinės visuomenės ir žmogaus teisių gynėjų, įskaitant žmogaus teisių gynėjas moteris, vaidmuo yra kaip niekad svarbus padedant mums geriau ir greičiau atsigauti po COVID-19 pandemijos. ES pripažįsta, kad jų vaidmuo ir toliau bus svarbus siekiant skatinti solidarumą, remti tuos, kam labiausiai reikia pagalbos, ginti žmogaus teises, pagrindines laisves ir demokratinę erdvę bei stiprinti atskaitomybę už žmogaus teisių pažeidimus ir piktnaudžiavimo šioje srityje atvejus. Kai kuriose šalyse per COVID-19 smarkiai padaugėjo išpuolių prieš žmogaus teisių gynėjus. ES tebėra įsipareigojusi užtikrinti palankią aplinką, kurioje visi žmogaus teisių gynėjai galėtų laisvai ir saugiai dirbti savo itin svarbų darbą.

15. COVID-19 pandemija parodė, kad laisva, pliuralistinė ir nepriklausoma žiniasklaida yra esminė demokratinės visuomenės sudedamoji dalis, kadangi piliečiams teikiama patikima faktais pagrįsta informacija, padedanti gelbėti gyvybes. Šiuo požiūriu itin svarbu propaguoti žurnalistų saugumą. Dezinformacija internete ar ne internete gali kelti pavojų gyvybei. Itin svarbu ryžtingai kovoti su dezinformacija užtikrinant skaidrią, laiku pateikiamą ir faktais pagrįstą komunikaciją, be kita ko, atsigavimo etape, ir taip didinti visuomenių atsparumą. Saviraiškos laisvės užtikrinimas ir gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis bei informacinio raštingumo skatinimas yra pagrindinės ilgalaikės kovos su dezinformacija ir jos padariniais priemonės.
16. COVID-19 pandemija paspartino mūsų visuomenių skaitmeninimą ir daugeliui mūsų teko dirbti, mokytis ir socializuotis nuotoliniu būdu. Prieinami skaitmeniniai sprendimai yra esminė ES atsako į koronavirusą dalis. Sveikatos priežiūros sistemų skaitmeninių pajėgumų stiprinimas įgyvendinant e. mokymo ir skaitmeninius nuotolinio mokymosi sprendimus, yra labai svarbus didinant nukentėjusių visuomenių atsparumą; tuo tikslu taip pat reikia panaikinti skaitmeninę atskirtį. Skaitmeninės technologijos, kurios potencialiai gali padėti suvaldyti pandemiją, privalo būti įtraukios ir kuriamos, plėtojamos ir naudojamos visapusiškai gerbiant žmogaus teises, įskaitant teisę į privatumą. Taryba primena, kad žmogaus teisės lygiai taikomos tiek internete, tiek ne internete ir nepriklausomai nuo naudojamos technologijos.

Dirbti kartu

17. Taryba primena 2020 m. birželio 8 d. Tarybos išvadas dėl Europos komandos pasaulinio atsako į COVID-19 protrūkį, kuriose, *inter alia*, daroma nuoroda į 2020 m. balandžio 8 d. bendrą komunikatą dėl pasaulinio atsako į COVID-19 protrūkį, ir pabrėžia, kad ES toliau propaguos ir puoselės gerą valdymą, žmogaus teises, teisinę valstybę, lyčių lygybės ir nediskriminavimo principus, deramo darbo sąlygas, taip pat pagrindines vertybes ir humanitarinius principus.

18. Taryba pabrėžia, kad Europos komandos principas padeda pademonstruoti ES lyderystę, atsakomybę ir solidarumą pasauliniu mastu. Taryba pripažįsta svarbų visų Europos komandos narių indėlį prisidedant prie pasaulinio ES atsako į COVID-19 protrūkį.
19. Dabartinė pandemija parodė, kaip kritiškai svarbūs visuotinei sveikatai, gerovei ir saugumui yra pasaulinis solidarumas ir daugiašalės institucijos. Priemonės, kurių imamasi nacionaliniu lygmeniu, taip pat yra itin svarbios. Europos Sąjunga remia svarbų JT sistemos vaidmenį sutelkiant ir koordinuojant visuotinį atsaką į pandemiją priešakyje iškeliant žmogaus teises. Turime kartu mokytis iš šios patirties, kad padarytume pasaulį atsparesnį ateityje. Remdami JT Generalinio Sekretoriaus paskelbtą raginimą „atkurti geriau, nei buvo“, dirbsime kartu, kad sudarytume sąlygas tvarias, lygiateises ir įtraukias visuomenes kuriančiam atsigavimui ir kad atkurtume geresnį ir žalesnį pasaulį.
20. Taryba ir ateityje išliks dėmesinga šiam klausimui ir toliau teiks strategines gaires.
